Rodna Gruda

Ponosen, če ga bivši učenci ogovorijo po slovensko

Proud if Former Students Talk to Him in Slovene

Objavljeno dne/Published on: 28.02.2013
Avtor članka/Article Author: Blanka Markovič Kocen, foto: arhiv D. Č.

Kot mlad učitelj nemškega jezika v Pionirskem domu, centru za kulturo mladih, je Dušan Čegovnik želel izpopolniti svoje znanje nemškega jezika in se prijavil na razpis takratnega Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje Republike Slovenije za učitelja slovenskega dopolnilnega pouka v Nemčiji. Do danes, ko mu ni treba več poučevati, je šlo skozi njegove učilnice kar okoli 650 učencev.

As a young German language teacher in Pionirski dom - Centre for Youth Culture, Dušan Čegovnik wanted to brush up his knowledge of the language. He thus applied to a tender of the Republic of Slovenia to become a teacher of theSlovenian language remedial classes in Germany. Today he does not teach anymore, yet in his career around 650 students went through his classrooms. Čegovnik stresses that the Slovenian language in all its forms is very important in Germany at the moment. "Many nations live in the multicultural Essen and the majority of children have a chance to attend the remedial classes in the language of their parents' homeland. Moreover, we all live in a multucultural Europe where all the languages are equal. As a literal translation of an old Slovenian proverb goes – The more languages you speak, the higher your worth."

Cegovnik

Poleti 1984 se je Dušan Čegovnik udeležil seminarja za izbrane učitelje v tujini v Ljubljani in že naslednje leto odpotoval na delo v Nemčijo. Ob prihodu so mu pomagali Slovenci, ki so živeli v mestecu Wipperfürth, dobrih 50 km od Kölna. »Ko sem pred 23 leti prvič prispel na Hauptschule Konrad Adenauer v Wipperfürthu na roditeljski sestanek s slovenskimi starši, sta me gospa in gospod Štrucl povabila k ogledu praznega stanovanja,« se spominja Čegovnik.

V novem okolju

»Tako sem se iz Gummersbacha,kjer sem začasno stanoval pri srbskem gostilničarju Miću Kulivoju, kmalu preselil na Wilhelmstrasse v Wipperfürthu. Kmalu sem spoznal srbohrvaško učiteljico Danico Račić, ki je imela slovenske korenine, v jugoslovanskem društvu Jadran v Gummersbacu, in učiteljico slovenskega dopolnilnega pouka v Burscheidu gospo Vido Knežević. Obe sta mi z nasveti pomagali,da sem se hitro znašel v novem okolju.« V Wipperfürthu je Čegovnik ustanovil svet staršev slovenskega dopolnilnega pouka, ki ga je uspešno vodil Rajko Štrucl. »Skupaj smo organizirali številne kulturno-zabavne prireditve, na katerih so nastopali moji učenci.« Najbolj odmevna je bila edinstvena prireditev nekaj dni po tem, ko je Evropska unija uradno priznala Slovenijo kot samostojno državo sredi januarja 1992.

»V mestecu Wipperfürth sem bil pobudnik za ustanovitev jugoslovanskega društva Slavija, obenem pa tudi član odbora za tujce mesta Wipperfürth. Ker sem obvladal nemški jezik, se mi ni bilo težko vključiti v delo in življenje v Nemčiji,« pripoveduje sogovornik.

Po Čegovnikovem prihodu v Nemčijo, pozimi 1985, se iz Slovenije v to deželo Slovenci niso več priseljevali oziroma, so prihajali še zelo redki. To je bil čas druge generacije, čas otrok, ki so aktivno obvladali slovenski jezik. Marsikdo je razmišljal o vrnitvi v domovino Slovenijo, a so zaradi odlašanja ta čas zamudili,ker so se medtem njihovi otroci že začeli učiti in šolati za razne poklice.

Slovenski dopolnilni pouk

Po Čegovnikovih besedah začetki slovenskega dopolnilnega pouka v deželi Severno Porenje – Vestfalija segajo v leto 1975. Takrat so že obstajala slovenska društva, ki so dala pobudo za ustanovitev dopolnilne šole v slovenskem jeziku. Društveni aktivisti so začeli zbirati sezname slovenskih učencev in podpise njihovih staršev. Tako so 1976. začeli prihajati v to nemško deželo prvi slovenski učitelji. 17. januarja je pripotovala gospa Zofija Češnovar, prva slovenska učiteljica na tem območju. Slovenski dopolnilni pouk se je v Hildnu začel 8. marca 1976, s štiridesetimi učenci v dveh oddelkih. Nemške šolske oblasti so pozneje odprle tudi oddelke slovenske dopolnilne šole v Essnu in Krefeldu. »Po treh letih pouka je Krefeld dobil podružnične oddelke v Oberhausnu, Duisburgu, Repellenu in Düsseldorfu. Obstajali so do začetka 90-ih let, razen v Düsseldorfu do leta 2005,« pojasnjuje Čegovnik, ki je najprej poučeval slovenski dopolnilni pouk v Wipperfpürthu, Remscheidu, Solingenu, Bergneustadtu, Hückelhovnu, Kölnu in Wuppertalu. Poleti 2000 se je z družino preselil v Essen in začel poučevati v Düsseldorfu, Essnu, Krefeldu, Hildnu in Hückelhovnu.

Glede na to, da je slovenski dopolnilni pouk v deželi Severno Porenje – Vestfalija v pristojnosti nemških šolskih oblasti, ni namenjen Nemcem temveč Slovencem in njihovim potomcem. »Seveda sem v svojih oddelkih poučeval tudi otroke iz mešanih zakonov, ki so se slovenščine učili kot tujega jezika. Ta pouk se je tu v zadnjih letih preimenoval iz dopolnilnega pouka maternega jezika v dopolnilni pouk jezika iz dežele porekla,« pravi sogovornik, ki ugotavlja, da je zanimanje za učenje slovenskega jezika je naraslo po vključitvi Slovenije v EU, čeprav nekateri otroci zaradi drugih dejavnosti, na primer športa ali glasbe, prenehajo obiskovati slovenski dopolnilni pouk. »A starši morajo sami vedeti, kaj je za njihove otroke najpomembnejše,« poudarja Čegovnik.

Pouk je potekal enkrat tedensko v dveh skupinah. Dvakrat je Čegovnik organiziral Bralno značko, obiskala sta jih slovenska pisatelja Tone Partljič in Slavko Pregl, dvakrat pa tudi profesorica Irena Sterckx iz Švice, ki je z učenci v Essnu, Hildnu in Krefeldu izvedla lutkovne delavnice. Večina otrok je nastopila na prireditvah slovenskih društev. »Pred mnogimi leti sem v sodelovanju z učiteljico Maro Merljak izvedel enotedenski izlet učencev iz različnih nemških mest v Maribor. Moje učenke in učenci iz Krefelda in Essna so se udeležili treh Mladinskih poletnih šol v Ljubljani. S hčerko Nadjo sva se leta 2005 udeležila Poletne šole v organizaciji Zavoda in Ministrstva za šolstvo Republike Slovenije,« sogovornik razpreda spomine.

Sodelovanje z društvi in mediji

Vsa leta je Dušan Čegovnik aktivno sodeloval s številnimi slovenskimi slovenskimi društvi v Nemčiji in katoliško misijo v Essnu, spremljal pa je tudi mladinsko pevsko skupino Eskala, s katero je bil v začetku julija 2001 na praznovanju 50. obletnice Slovenske izseljenske matice v Križankah v Ljubljani. »Bili smo tudi na vseslovenskem srečanju Slovencev po svetu v slovenskem parlamentu. Ob tej priložnosti so moje učenke in učenec zapeli v slovenskem parlamentu. Na začetku decembra 2005 sem bil z Eskalo na srečanju pevskih zborov v Berlinu. Pripravljal sem programe številnih prireditev, nekatere sem tudi moderiral,« pravi.

O večini prireditev je Čegovnik poročal za številne slovenske medije in tudi za radio Multikulti v Berlinu. Napisal je nekaj intervjujev s Slovenci v Nemčiji in prevajal za radio Deutsche Welle, za revijo Mladina in dnevnik Večer.

Pred upokojitvijo

»Če povzamem, sem v okviru slovenskega dopolnilnega pouka poučeval približno 650 učencev in učenk. Veseli me,da so mladi uspeli in končali študij na univerzah. Med mojimi bivšimi učenci so zdravniki, ekonomisti, jezikoslovci in predstavniki drugih poklicev. S številnimi sem ohranil stike in se srečujemo bodisi v Nemčiji ali v Sloveniji. Ponosen sem,da me ogovorijo v slovenskem jeziku,« pravi sogovornik.

Zdaj je Dušan v starostnem delovnem deljenem času. Njegova delovna doba še traja, do upokojitve pa mu nekaj let ni treba delati.

Poudarja, da sta slovenska beseda in pesem v tem trenutku v Nemčiji zelo pomembni. »V multikulturnem Essnu živi veliko narodov in večina med njimi ima možnost obiskovati dopolnilni pouk v jeziku domovine njihovih staršev. Mi vsi pa živimo v multikulturni Evropi,kjer so jeziki enakopravni. Star slovenski pregovor pravi: Več jezikov znaš, več veljaš!«

Čegovnik z ženo in hčerko